

ŽÁKOVSKÉ REVIEW ŠKOLY

TÉMATA PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY

TEORETICKÝ BLOK

TÉMA Č. 1	SVĚT PODLE ŽÁKŮ, 1. HODINA	45 MINUT	ZŠ_T1_H1
	SVĚT PODLE ŽÁKŮ, 2. HODINA	45 MINUT	ZŠ_T1_H2
TÉMA Č. 2	PŘÍMÁ DEMOKRACIE, 1. HODINA	45 MINUT	ZŠ_T2_H1
	PŘÍMÁ DEMOKRACIE, 2. HODINA	45 MINUT	ZŠ_T2_H2
TÉMA Č. 3	ZASTUPITELSKÁ DEMOKRACIE, 1. HODINA	45 MINUT	ZŠ_T3_H1
	ZASTUPITELSKÁ DEMOKRACIE, 2. HODINA	45 MINUT	ZŠ_T3_H2
TÉMA Č. 4	JAK PROSADIT MYŠLENKU	45 MINUT	ZŠ_T4_H1
TÉMA Č. 5	REKAPITULACE	45 MINUT	ZŠ_T5_H1

PRAKTICKÝ BLOK

TÉMA Č. 6	ŠKOLA – KDO O ČEM ROZHODUJE	45 MINUT	ZŠ_T6_H1
TÉMA Č. 7	ŠKOLA – KDO MÁ O ČEM ROZHODOVAT	45 MINUT	ZŠ_T7_H1
TÉMA Č. 8	ŽÁCI: TOHLE CHCEME JINAK, 1. + 2. HODINA	90 MINUT	ZŠ_T8_H1+2
TÉMA Č. 9	TVOŘÍME VIZI, 1. + 2. HODINA	90 MINUT	ZŠ_T9_H1+2
TÉMA Č. 10	OD VIZE K PLÁNU, 1. + 2. HODINA	90 MINUT	ZŠ_T10_H1+2

PREZentační blok

TÉMA Č. 11	JAK NÁŠ PROJEKT PROPAGOVAT, 1. + 2. HODINA	90 MINUT	ZŠ_T11_H1+2
TÉMA Č. 12	PREZENTACE	45 MINUT	ZŠ_T12_H1

EVALUAČNÍ BLOK

TÉMA Č. 13	EVALUAČNÍ SETKÁNÍ	45 MINUT	ZŠ_T13_H1
------------	-------------------	----------	-----------

Časová dotace pro celý vzdělávací program: 20 vyučovacích hodin o délce 45 minut.

SVĚT PODLE ŽÁKŮ

1. HODINA

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

multikulturní
centrum
praha

HODNOTY

lidská důstojnost a lidská práva – je diskutován vztah mezi tzv. „ideálním světem“ a lidskými právy jednotlivce

kulturní rozmanitost – je zprostředkováno poznání, že představy o tzv. „ideálním světě“ jsou různé a tvoří kulturní rozmanitost

demokracie, spravedlnost, čestnost, rovnost a právní stát – je podněcováno vnímání hranic mezi demokratickým a autoritativním zřízením

POSTOJE

občanská uvědomělost – aktivita upozorňuje na skutečnost, že jedinec je součástí různých společenství (škola, rodina), což ho povínuje jednat vždy v kontextu potřeb a motivací ostatních lidí

odpovědnost – je podporováno vnímání odpovědnosti jedince za své konání

ROZVÍJENÉ KOMPETENCE V TOMTO TÉMATU

DOVEDNOSTI

aktivní naslouchání a empatie – aktivita podněcuje naslouchat a chápat potřeby a přání ostatních lidí

flexibilita a přizpůsobivost – je zprostředkována situace, kdy je výhodné uplatňovat kompromisní jednání

jazykové a komunikační dovednosti – lektorem iniciované diskuse podněcují k tvorbě věcných argumentů

spolupráce – aktivita poskytuje možnost si ve skupině vyzkoušet spolupráci s jedinci, kteří mohou mít odlišné potřeby a názory

ZNALOSTI

A KRITICKÉ POROZUMĚNÍ

sobě samému – je zprostředkováno sebepoznání, jaké jsou zájmy a potřeby samotného žáka („co chce a co nechce“)

jazyku a komunikaci – aktivita poskytuje možnost zjistit, které jazykové a komunikační prostředky jsou vhodné pro skupinová jednání

Zdroje:

Kompetence pro demokratickou kulturu [online],
URL: <http://www.obcanskevzdelavani.cz/publikace>.

Core Competencies in Civic Engagement [online],
URL: <https://www.merrimack.edu/live/files/160-core-competencies-in-civic-engagement>.

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM:

ŽÁKOVSKÉ REVIEW ŠKOLY

(ZÁKLADNÍ ŠKOLY)

TÉMA 1:

SVĚT PODLE ŽÁKŮ

1. HODINA

CÍL HODINY

Žáci se seznámí s pojmem demokracie, diskutují o něm a společně vytvoří představu „ideálního světa“ prostřednictvím hlasování o tom, kdo by měl rozhodovat o různých školních nebo celospolečenských otázkách.

POMŮCKY

- Prezentace ZŠ_T1_H1 Prezentace
- Dokument ZŠ_T1_H1 Průvodce metodikou
- Dokument ZŠ_T1_H1 Svět podle žáků – otázky
 - **NÁVOD NA TISK:** 1 kopie ve formátu A3, otázky je potřeba rozstříhat podle označení
- Dokument ZŠ_T1_H1 Svět podle žáků – odpovědi
 - **NÁVOD NA TISK:** 1 kopie ve formátu A4
- Dokument ZŠ_T1 Pracovní list
 - **NÁVOD NA TISK:** 1 kopie ve formátu A4 pro každého žáka
- Flipchartové papíry a jeden z nich fixou rozdělený na sloupce ANO/NE pro zaznamenávání odpovědí žáků
- Barevné fixy
- Samolepky či lepící guma

TIP:

Lektor může místo citátů použít ukázky z těchto filmů:

- Ať žijí duchové – např. scéna, kde děti společně diskutují, že budou jednat o klubovně.

(čas: 12:12–12:34)

- Pád Třetí říše – např. scéna, kdy se Hitler rozčiluje, že generálové nesplnili jeho rozkazy.

(čas: 38:10–39:31)

- Hra o trůny – např. scéna, kdy si Seveřané zvolí Jona Snowa za krále.

(6. série, 10. epizoda, čas: 56:03–59:05)

Po skončení ukázek se lektor žáků zeptá, která ukázka obsahovala demokratický a která nedemokratický způsob rozhodování.

FÁZE 1: CO JE A CO NENÍ DEMOKRACIE – ČÁST 1

DOBA TRVÁNÍ:

max. 10 minut

CÍL:

Otevřít téma demokracie a podnítit u žáků zájem.

METODA:

Brainstorming, diskuse

📌 TIP NA ÚVOD:

- Lektor ověřuje, zda žáci správně rozumějí pojmům, které v hodině zazní, případně je dovysvětlí: **brainstorming, rozhodování, poctivost**.
- Lektor neváhá žáky chválit za jakoukoliv reakci. Žáci se pak nebojí projevovat.
- Zaměření a smysl programu – tj. orientace v demokratickém systému ČR a pochopení, jak prosadit vlastní zájmy – lektor s žáky opakuje v úvodu každé hodiny spolu s představením její specifické náplně.

POSTUP:

1. Lektor představí žákům program. Upozorní je, že smyslem programu je orientace v demokratickém systému ČR. Program by měl žákům ukázat, jak své zájmy promyslet a formulovat a jak je prosadit – ať už prostřednictvím demokratických mechanismů na politické úrovni, či v osobním nebo pracovním životě.
2. Lektor rozdá žákům vytištěný dokument **ZŠ_T1 Pracovní list** a vysvětlí jim, že mají k dispozici Pracovní list k tématu č. 1, který jim usnadní orientaci v programu. V něm najdou důležité informace i podněty k vlastním úvahám. Pracovní list si mohou vyplnit po skončení výuky, a připomenout si tak všechno, co v průběhu výuky zažili a co se dozvěděli. Tento pracovní list je určen pro následující dvě hodiny programu.
3. Lektor spustí prezentaci **ZŠ_T1_H1 Prezentace** a nechá žáky si přečíst citáty o demokracii (slide 2).

💬 CITÁTY Z PREZENTACE:

Vítěze se nikdo neptá, zda má pravdu.

Připisováno Adolfu Hitlerovi

Demokracie nepanuje, ale opravuje.

Tomáš Garrigue Masaryk

Přirozenou nevýhodou demokracie je, že těm, kdo to s ní myslí poctivě, nesmírně svazuje ruce, zatímco těm, kteří ji neberou vážně, umožňuje téměř vše.

Václav Havel

10 MIN

10 MIN

15 MIN

10 MIN

4. Lektor se žáků zeptá, co si myslí, že bude tématem hodiny, a prozrazuje, že demokracie a demokratické rozhodování.
5. Lektor nechá žáky o citátech chvíli diskutovat. Ptá se jich, jak citátům rozumějí, případně, co si myslí, že jejich autoři o demokracii sdělují? Cílem nejsou „správné odpovědi“, ale podnět zájmu o téma demokracie.

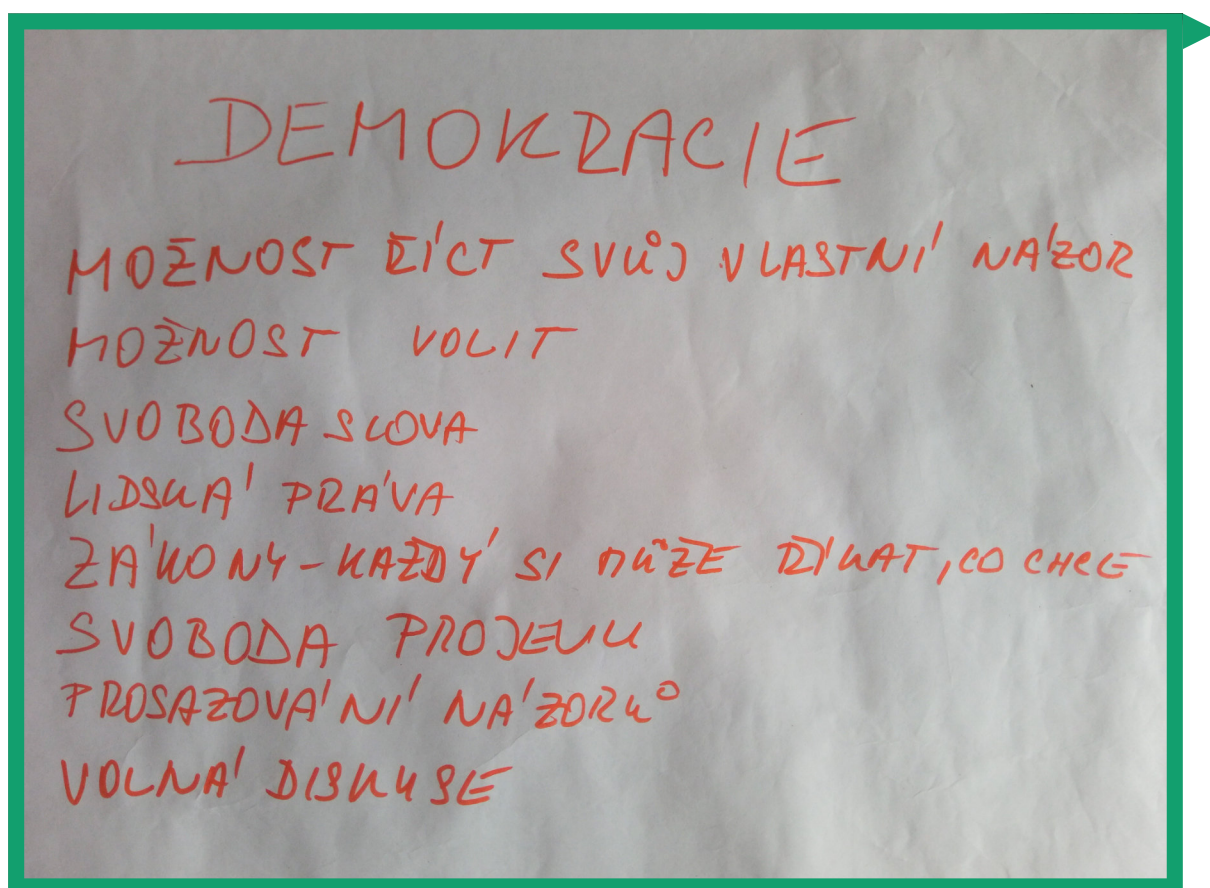

Foto: archiv MKC Praha.

FÁZE 2: CO JE A CO NENÍ DEMOKRACIE – ČÁST 2

DOBA TRVÁNÍ:

max. 10 minut

CÍL:

Zjistit povědomí žáků o pojmech demokracie a demokratické rozhodování.

METODA:

Brainstorming, skupinová práce

POSTUP:

1. Lektor rozdělí žáky do 3 skupin a do každé z nich rozdá flipchartový papír a sadu barevných fixů.
2. Lektor položí a promítne žákům otázku: „Co se vám vybaví, když se řekne DEMOKRACIE? S jakými slovy či osobnostmi se vám pojem DEMOKRACIE pojí?“, viz powerpointovou prezentaci **ZŠ_T1_H1 Prezentace (slide 3)**, a požádá skupiny, aby se pokusily sepsat na flipchart stručnou definici či klíčová slova, která si s pojmem „demokracie“ spojují.
3. Po cca 5 minutách lektor požádá skupiny, aby třídě představily, k čemu došly.
4. Na závěr této fáze lektor shrne atributy demokracie v představě žáků. Lektor zdůrazní základní atributy demokracie vůči jiným formám vlády – autokracie (např. ochrana menšin, revidovatelnost rozhodnutí, svoboda projevu, pohybu či vlastnictví nebo možnost podílet se na správě věcí veřejných, ať už přímo, nebo prostřednictvím volených zástupců). Lektor může využít k další debatě **slide 4** z prezentace **ZŠ_T1_H1 Prezentace**.

DEFINICE POJMU DEMOKRACIE Z PREZENTACE:

Demokracie pochází z řeckých slov *demos* (lid) a *kratos* (moc nebo vládnutí). Je to tedy vláda všech občanů, kteří se buď přímo, nebo nepřímo podílejí na úkolech spojených s vládnutím (například na přijímání zákonů).

Zdroj: Andrew Heywood: *Politologie*, 3. vyd., Plzeň: Aleš Čeněk, 2008.

10 MIN

10 MIN

15 MIN

10 MIN

FÁZE 3:

SVĚT PODLE ŽÁKŮ – HLASOVÁNÍ

DOBA TRVÁNÍ:

max. 15 minut

CÍL:

Žáci vytvářejí prostřednictvím hlasování svou ideální představu o tom, kdo by o čem měl ve škole či celé společnosti rozhodovat.

METODA:

Hlasování

PRINCIP:

Lektor nechává žáky hlasovat o tom, jak by si představovali svůj ideální svět. Hlasuje se o několika oblastech (rozhodování na úrovni školy, města, státu).

POSTUP:

1. Lektor vytiskne a podle naznačení vystříhne přílohy ZŠ_T1_H1 Svět podle žáků – otázky a ZŠ_T1_H1 Svět podle žáků – odpovědi. Připraví si rovněž flipchartový papír rozdělený fixou na dva sloupce ANO/NE.
2. Lektor klade žákům otázky z vystříhaných papírků, které rovněž promítá v prezentaci ZŠ_T1_H1 Prezentace (slide 5–22), případně se žáků ptá, zda s výrokem souhlasí či nikoliv.

OTÁZKY:

ÚROVEŇ ŠKOLY

1. Vymalovali byste si třídu jinou barvou?
2. Odvolali byste ředitele školy?
3. Žáci si budou moci vybrat, zda jít raději na hodinu matematiky, či tělocviku.
4. Zrušili byste ve škole povinnost přezouvání?
5. Pozdní příchody do 15 minut budou tolerovány a nebudou se nikam zapisovat.
6. Školní jídelna bude třikrát týdně vařit sladká jídla.
7. Třída má právo odvolat učitele, když jsou s ním nespokojeny více než 2/3 žáků.
8. Výuka v posledním ročníku bude omezena pouze na přípravu na přijímací řízení na SŠ.

10 MIN

10 MIN

15 MIN

10 MIN

ÚROVEŇ MĚSTA

9. Ve městě zrušíme veškerá rychlostní omezení pro auta.
10. Městská poliklinika bude poskytovat ošetření pouze občanům města.
11. Občané budou hlasovat, kdo se může přistěhovat do sousedství.

ÚROVEŇ STÁTU

12. Daně občanů budou použity pouze na údržbu a služby v místě jejich bydliště.
 13. Občané budou rozhodovat o každé státní investici větší než milion Kč.
 14. Odebereme sociální dávky občanům, kteří nežijí řádným životem.
 15. Na Internetu je absolutní svoboda projevu a možnost psát a sdílet cokoliv.
3. Žáci zvedáním rukou hlasují pro ANO/NE a lektor spočítá hlasy, které pak zapisuje do formuláře ZŠ_T1_H1 Svět podle žáků – odpovědi.
 4. Lektor vylepí každou otázku na flipchart dle získaného počtu hlasů buď do sloupce ANO, či do sloupce NE.

SVĚT PODLE ŽÁKŮ
ODHLA SOVALI JSDE SI, ŽE...

ANO	NE
1 VYMALOVALI BYSTE SI TŘÍDU JINOU BARVOU?	2 ODVOLALI BYSTE ŘEDITELE ŠKOLY?
3 ŽÁCI SI BUDOU MOCI VYBRAT, ZDA JÍT RADĚJI NA HODINU MATEMATIKY, ČI TĚLOCVIKU.	
4 ZRUŠILI BYSTE VE ŠKOLE POVINNOST PŘEZOUVÁNÍ?	5 POZDNÍ PŘÍCHODY DO 15 MINUT BUDOU TOLEROVÁNY A NEBUDOU SE NIKAM ZAPISOVAT.
6 ŠKOLNÍ JÍDELNA BUDE TŘIKRÁT TÝDNĚ VAŘIT SLADKÁ JÍDLA.	
7 TŘÍDA MÁ PRÁVO ODVOLAT UČITELE, KDYŽ JSOU S NÍM NESPOKOJENY VÍCE NEŽ 2/3 ŽÁKŮ.	
8 VÝUKA V POSLEDNÍM ROČNÍKU BUDE OMEZENA POUZE NA PŘÍPRAVU NA PŘIJÍMACÍ ŘÍZENÍ NA SŠ.	
9 VE MĚSTĚ ZRUŠÍME VEŠKERÁ RYCHLOSTNÍ OMEZENÍ PRO AUTA.	
10 MĚSTSKÁ POLIKLINIKA BUDE POSKYTOVAT OŠETŘENÍ POUZE OBČANŮM MĚSTA.	
11 OBČANÉ BUDOU HLASOVAT, KDO SE MŮŽE PŘISTĚHOVAT DO SOUSEDSTVÍ.	
12 DANĚ OBČANŮ BUDOU POUŽITY POUZE NA ÚDRŽBU A SLUŽBY V MÍSTĚ JEJICH BYDLIŠTĚ.	
13 OBČANÉ BUDOU ROZHODOVAT O KAŽDĚ STÁTNÍ INVESTICI VĚTŠÍ NEŽ MILION KČ.	
14 ODEBEREME SOCIÁLNÍ DÁVKY OBČANŮM, KTERÍ NEŽIJÍ ŘÁDNÝM ŽIVOTEM.	
15 NA INTERNETU JE ABSOLUTNÍ SVOBODA PROJEVU A MOŽNOST PSÁT A SDÍLET COKOLIV.	

Foto: archiv MKC Praha.

FÁZE 4: REFLEXE HODINY

DOBA TRVÁNÍ:

max. 10 minut

CÍL:

Reflektovat proběhlou hodinu.

METODA:

Diskuse

POSTUP:

1. Lektor prochází výsledky hlasování a diskutuje s žáky, zda je něco překvapilo.
2. Lektor prozradí, že tématem příští hodiny bude diskuse nad tím, kdo a proč je skutečně oprávněn o daných otázkách rozhodovat.

10 MIN

10 MIN

15 MIN

10 MIN

SVĚT PODLE ŽÁKŮ - OTÁZKY

- 1 VYMALOVALI BYSTE SI TŘÍDU JINOU BARVOU?**
- 2 ODVOLALI BYSTE ŘEDITELE ŠKOLY?**
- 3 ŽÁCI SI BUDOU MOCI VYBRAT, ZDA JÍT RADĚJI NA HODINU MATEMATIKY, ČI TĚLOCVIKU.**
- 4 ZRUŠILI BYSTE VE ŠKOLE POVINNOST PŘEZOUVÁNÍ?**
- 5 POZDNÍ PŘÍCHODY DO 15 MINUT BUDOU TOLEROVÁNY A NEBUDOU SE NIKAM ZAPISOVAT.**
- 6 ŠKOLNÍ JÍDELNA BUDE TŘIKRÁT TÝDNĚ VAŘIT SLADKÁ JÍDLA.**
- 7 TŘÍDA MÁ PRÁVO ODVOLAT UČITELE, KDYŽ JSOU S NÍM NESPOKOJENY VÍCE NEŽ 2/3 ŽÁKŮ.**

8 VÝUKA V POSLEDNÍM ROČNÍKU BUDE OMEZENA
POUZE NA PŘÍPRAVU NA PŘÍJÍMACÍ ŘÍZENÍ NA SŠ.

9 VE MĚSTĚ ZRUŠÍME VEŠKERÁ
RYCHLOSTNÍ OMEZENÍ PRO AUTA.

10 MĚSTSKÁ POLIKLINIKA BUDE POSKYTOVAT
OŠETŘENÍ POUZE OBČANŮM MĚSTA.

11 OBČANÉ BUDOU HLASOVAT, KDO SE MŮŽE
PŘÍSTĚHOVAT DO SOUSEDSTVÍ.

12 DANĚ OBČANŮ BUDOU POUŽITY POUZE
NA ÚDRŽBU A SLUŽBY V MÍSTĚ JEJICH BYDLIŠTĚ.

13 OBČANÉ BUDOU ROZHODOVAT O KAŽDÉ
STÁTNÍ INVESTICI VĚTŠÍ NEŽ MILION KČ.

14 ODEBEREME SOCIÁLNÍ DÁVKY OBČANŮM,
KTEŘÍ NEŽIJÍ ŘÁDNÝM ŽIVOTEM.

15 NA INTERNETU JE ABSOLUTNÍ SVOBODA
PROJEVU A MOŽNOST PSÁT A SDÍLET COKOLIV.

SVĚT PODLE ŽÁKŮ – ODPOVĚDI

ZŠ_T1_H1 SVĚT PODLE ŽÁKŮ – ODPOVĚDI

OTÁZKA	ANO	NE	KDO/KDE SE O TOM REÁLNĚ ROZHODUJE	ŽÁKOVSKÉ ARGUMENTY PRO ODPOVĚĎ ANO
ÚROVEŇ ŠKOLY				
1. Vymalovali byste si třídu jinou barvou?			Ředitel + učitel	
2. Odvolali byste ředitele školy?			Rada města	
3. Žáci si budou moci vybrat, zda jít raději na hodinu matematiky, či tělocviku.			MŠMT – řídí se vzdělávacími plány	
4. Zrušili byste přezouvání?			Ředitel – školní řád	
5. Pozdní příchody do 15 minut budou tolerovány a nebudou se nikam zapisovat.			Ředitel – školní řád	
6. Školní jídelna bude třikrát týdně vařit sladká jídla.			Ředitel	
7. Třída má právo odvolat učitele, když jsou s ním nespokojeny více než 2/3 žáků.			Ředitel	
8. Výuka v posledním ročníku bude omezena pouze na přípravu na přijímací řízení na SŠ.			MŠMT – vzdělávací plány	
ÚROVEŇ MĚSTA				
9. Ve městě zrušíme veškerá rychlostní omezení pro auta.			Parlament (nutno změnit zákon)	
10. Městská poliklinika bude poskytovat ošetření pouze občanům města.			Parlament (nutno změnit zákon)	
11. Občané budou hlasovat, kdo se může přistěhovat do sousedství.			Parlament (nutno změnit zákon)	
ÚROVEŇ STÁTU				
12. Daně občanů budou použity pouze na údržbu a služby v místě jejich bydliště.			Parlament (nutno změnit zákon)	
13. Občané budou rozhodovat o každé státní investici větší než milion Kč.			Parlament (nutno změnit zákon)	
14. Odebereme sociální dávky občanům, kteří nežijí řádným životem.			Parlament (nutno změnit zákon)	
15. Na Internetu je absolutní svoboda projevu a možnost psát a sdílet cokoli.			Parlament (nutno změnit zákon)	

PRACOVNÍ LIST Č. 1: SVĚT PODLE ŽÁKŮ

1. HODINA

Vítěze se nikdo neptá, zda má pravdu.

(Připisováno Adolfu Hitlerovi)

Demokracie nepanuje, ale opravuje.

(Tomáš Garrigue Masaryk)

Přirozenou nevýhodou demokracie je, že těm, kdo to s ní myslí poctivě, nesmírně svazuje ruce, zatímco těm, kteří ji neberou vážně, umožňuje téměř vše.

(Václav Havel)

Co mají všechny citáty společného? Jsou o demokracii. Právě demokracie je důležitým slovem pro celý vzdělávací program. Zkus si poznamenat:

Co se ti vybaví, když se řekne demokracie?

.....

.....

.....

S jakými slovy či osobami se ti pojem demokracie pojí?

.....

.....

.....

Jak bychom si mohli demokracii definovat? Demokracie pochází z řeckých slov démos (lid) a kratos (moc nebo vládnutí). Je to tedy vláda všech občanů, kteří se buď přímo, nebo nepřímo podílejí na úkolech spojených s vládnutím (například na přijímání zákonů).

Zdroj: Andrew Heywood: *Politologie*, 3. vyd., Plzeň: Aleš Čeněk, 2008.

Ve třídě jste si vytvořili „Svět podle žáků“. Souhlasíš se vším tak, jak jste si to společně odhlasovali, nebo máš na něco jiný názor než spolužáci? Proč?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. HODINA

Dnes jste se ve třídě dozvěděli, kdo o kterých otázkách reálně rozhoduje. Překvapilo tě něco? Co to bylo?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zažil/a jsi někdy aroganci moci, tedy situaci, kdy někdo své moci zneužívá? Kdy to bylo a co se přesně stalo?

.....

.....

.....

.....

.....

Připadal/a sis někdy ve škole bezmocný/á? Jak to probíhalo a jak ses při tom cítil/a?

.....

.....

.....

.....

.....